

**Навчальна програма / орієнтовне календарно-тематичне
планування уроків географії в 9 класі
(1,5 год. на тиждень)**

Укладено у відповідності до модельної навчальної програми :

«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти

(автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)

Складено за підручником :

Географія : посібник для 9 класу закладів загальної середньої освіти / С. П. Запотоцький, М. В. Зінкевич, В. В. Совенко, Гудзеляк І. І., Івах В. Ю., Івах Я. Є., Брайчевський Ю. С., О. В. Мозіль; наук. ред. д. г. н. К. В. Мезенцев, д. г. н. М. С. Дністрянський. — Тернопіль : Астон, 2025. — 200 с.

«Схвалено до використання в освітньому процесі» (наказ Міністерства освіти і науки України від 18.08.2025 № 882)

Групи загальних результатів навчання.

1. Пізнання світу природи засобами наукового дослідження
2. Опрацювання, систематизація та представлення інформації природничого змісту
3. Усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі природничих наук і техніки в житті людини; відповідальна поведінка для сталого розвитку суспільства

У колонці ГР до кожного уроку визначені групи результатів, які можуть бути оцінені за вміння (очікувані результати), що реалізуються при запропонованих видах діяльності.

№ №	Дата		Очікувані результати навчальної діяльності Учениця/Учень:	Зміст матеріалу, пропонується для вивчення (виділено тему уроку)	Види навчальної діяльності. (пропоновані види із модельної програми, які можна і треба змінити)	Д/З	ГЗР
	запланована	коректована					
Вступ (2 год.)							
1			розуміє важливість знань з суспільної географії у розв’язанні актуальних навчальних та життєвих проблем; логічно структурує власне повідомлення; аналізує і систематизує самостійно опрацьовану інформацію географічного змісту, здобуту з різних джерел.	Суспільна географія.	Робота з інформацією: Використання інформації географічного змісту для вирішення навчальних проблем.		2
2			використовує карту як джерело інформації;	Карти суспільних явищ та процесів як інструмент опрацювання даних та отримання нової інформації. Способи зображення об’єктів на картах суспільних явищ.	Робота з інформацією: Використання карт суспільних явищ для вирішення навчальних проблем.		2
РОЗДІЛ І. НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ І СВІТУ. (8 год.+1 год.)							
Тема 1-2. Демографічні процеси. Зайнятість населення. (4 год.)							
3			використовує карту як джерело інформації; логічно структурує власне повідомлення; пропонує правила взаємодії в групі і дотримується їх; бере участь у прийнятті спільних рішень; пояснює демографічну ситуацію, що склалася в різних регіонах України;	Кількість та природне відтворення населення Чисельність населення. Природний рух населення: показники, чинники змінюваності народжуваності й смертності, просторові відмінності. Демографічна політика.	Дослідження: Взаємозв’язок показників природного приросту й економічного розвитку країн. Робота у групі для розв’язання проблем: Дискусія: які чинники найбільше впливають на народжуваність і смертність населення? Як зупинити демографічну кризу/ демографічний вибух в країні?		1, 2, 3

		<i>визначає</i> показники народжуваності, смертності, природного руху; <i>показує на карті і називає</i> країни, області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю населення, природним приростом; <i>знаходить інформацію</i> з різних джерел, що характеризує населення світу й окремих країн, України та її областей; <i>оцінює</i> важливість знань про демографічні процеси для соціально-економічного розвитку України та країн світу; <i>представляє</i> основні риси демографічної структури населення та господарської діяльності регіону (за статистичними даними та тематичними картами); <i>розуміє</i> зміст понять «демографія», «природний приріст», «демографічний вибух», «демографічна криза», «демографічна політика»; <i>показує на карті</i> найбільші за людністю країни, приклади регіонів і країн з демографічною кризою і демографічним вибухом; <i>пояснює</i> перебіг демографічних процесів у світі, в Україні, своїй місцевості; <i>пропонує</i> правила взаємодії в групі і дотримується їх;		Старіння населення: причини, наслідки, способи впливу. Проектна діяльність: Як поліпшити демографічну ситуацію у своїй місцевості? Практичні роботи: Аналіз просторових відмінностей природного приросту населення в Україні, регіонах світу за картами, статистичною інформацією. Розв'язування задач: Визначення показників природного приросту.		
--	--	--	--	---	--	--

			<i>бере участь у прийнятті спільних рішень.</i>				
4			<i>розуміє зміст понять «міграція», «міграційна політика»; показує на карті і називає країни з найбільш численною українською діаспорою; визначає механічного руху; логічно структурує власне повідомлення; показує на карті напрямки міграцій населення у світі; використовує карти, статистичні таблиці як джерело інформації.</i>	Міграції: показники, чинники, напрямки. Біженці та внутрішньо переміщені особи. Міграційна політика	Дослідження: Взаємозв'язок показників природного приросту й економічного розвитку країн. Де працюють трудові мігранти з України? Робота з інформацією: Визначення регіонів світу з найбільшою українською діаспорою. Розв'язування задач: Визначення сальдо міграцій.		1, 2
5			<i>пояснює частки жінок і чоловіків у структурі населення країни (регіону); аналізує статеві-вікові піраміди України та країн світу (на вибір); використовує картографічні і статистичні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для організації власних географічних досліджень.</i>	Статеві-віковий склад населення його просторові відмінності.	Практична робота: Аналіз статеві-вікових пірамід країн з різною демографічною ситуацією		3
6			<i>визначає показники безробіття; показує на карті і називає області в Україні з найбільшою і найменшою кількістю трудових ресурсів; знаходить у різних джерелах інформацію про проблеми зайнятості населення світу, окремих країн та України; усвідомлює важливість знань про трудові ресурси і зайнятість населення для</i>	Зайнятість населення. Працездатне населення: кількісні і якісні показники. Грамотність, освіченість населення. Безробіття.	Дослідження: Обговорення наслідків та методів попередження безробіття в Україні (за статистичними даними). Просторові відмінності кількості трудових ресурсів в Україні. Проектна діяльність: Характеристика структури зайнятості населення України порівняно з окремими країнами Європи. Практичні роботи: Порівняльна характеристика трудових ресурсів України й однієї з країн Європи.		1, 2, 3

			соціально-економічного розвитку країни.		Розв'язування задач: Визначення частки зайнятих і безробітних.		
Тема 3. Розселення. (2 год.)							
7			<i>знаходить</i> у різних джерелах інформацію, що характеризує особливості розселення населення в окремих країнах та Україні; <i>усвідомлює</i> взаємозв'язок між густотою населення та геоекологічною ситуацією; <i>показує на карті і називає</i> регіони світу, країни, області в Україні з найбільшою і найменшою густотою населення; <i>оцінює і пояснює</i> вплив природних, демографічних і соціально-економічних чинників на територіальні відмінності густоти населення; <i>розуміє</i> зміст понять «розселення»; <i>показує на карті</i> приклади регіонів/країн з високою і низькою густотою населення; <i>використовує</i> карти, статистичні таблиці як джерело інформації; <i>використовує</i> картографічні і статистичні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для організації власних географічних досліджень; <i>логічно структурує</i> власне повідомлення; <i>співвідносить дані</i> карти, статистичного довідника, підручника з власним досвідом;	Розміщення населення. Типи поселень.	Дослідження: Як впливають на розселення населення в світі природні й соціально-економічні чинники? Розв'язування задач: Визначення густоти населення.		1, 2, 3

			<i>розрізняє</i> міські і сільські населені пункти; <i>бере участь</i> у прийнятті спільних рішень.				
8			<i>порівнює</i> рівень урбанізації в Україні і світі; <i>визначає</i> показники урбанізованості території; <i>показує на карті і називає</i> регіони світу, країни, області в Україні з найбільшим і найменшим рівнем урбанізації, світові міста, найбільші міста в Україні; <i>розуміє</i> зміст понять «місто», «агломерація», «мегалополіс»; <i>показує на карті</i> різним рівнем і темпом урбанізації, мегалополісів, міст-мільйонників у світі, агломерацій в Україні; <i>пояснює</i> перебіг процесу урбанізації у світі, в Україні, своїй місцевості.	Урбанізація.	Дослідження: Чому відрізняються темпи й рівні урбанізації в різних країнах? Де сформувалися мегалополіси? Як функціонує агломерація? Аналіз відмінностей в інтенсивності процесу урбанізації в різних регіонах країни. Робота у групі для розв'язання проблем: Великі та малі міста: проблеми й способи їх вирішення. Практичні роботи: Порівняння рейтингів міст-мільйонників та міських агломерацій за людністю. Розв'язування задач: Визначення темпів урбанізації та рівня урбанізованості території.		1, 2, 3
Тема 4. Етнічний, релігійний склад. (2 год.)							
9			<i>характеризує</i> національний склад населення України за сукупністю картографічних і статистичних матеріалів; <i>порівнює</i> етнічний склад населення регіонів України; <i>показує на карті і називає</i> однонаціональні й багатонаціональні країни, райони розселення національних меншин в Україні; <i>знаходить у різних джерелах інформацію, що характеризує</i>	Географія етносів. Розселення народів. Національні меншини та етнічні групи в Україні.	Робота з інформацією: Корінні народи в Україні. Робота у групі для розв'язання проблем: Як в унітарній державі гарантувати права національних меншин?		1, 2, 3

			етнічний склад населення України й окремих країн; <i>усвідомлює</i> важливість толерантного ставлення до представників інших етносів, національностей.				
10			<i>знаходить у різних джерелах інформацію</i> , що характеризує релігійний склад населення України й окремих країн; <i>характеризує</i> найпоширеніші релігійні конфесії в Україні; <i>оцінює</i> важливість толерантного ставлення до представників інших релігійних громад	Географія релігій. Світові релігії. Міжетнічні і міжконфесійні конфлікти.	Робота з інформацією Світові релігії.		2, 3
11			Підсумковий урок. Вступ. Розділ I. Населення України і світу.				
							Підсумкова діагностувальна робота 1.
РОЗДІЛ II. НАЦІОНАЛЬНА І СВІТОВА ЕКОНОМІКА (19 год. +2)							
Тема 1. Економіка. (2 год.)							
12			<i>розуміє</i> зміст понять «глобальна економіка», «глобалізація», «чинник спеціалізації країни», «транснаціональна корпорація», «валовий внутрішній продукт», «індекс людського розвитку»; <i>розрізняє</i> чинники розвитку й розміщення виробництв товарів і послуг; <i>уміє знаходити інформацію</i> про економіку світу й країн в географічному атласі, статистичних довідкових матеріалах; <i>виявляє</i> взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та структурою зайнятості населення.	Світове господарство та показники економічного розвитку. Глобалізація і формування світового господарства. Індекс людського розвитку. Картографічні та статистичні методи дослідження глобальної, регіональної та національної економіки.	Робота з інформацією: Рейтинги країн за обсягом ВВП та ІЛР: джерела інформації, причини розбіжностей.		2, 3

13			<i>розуміє</i> зміст понять «вид економічної діяльності», «сектор економіки», «національна економіка», «міжнародний поділ праці»;	Національна економіка. Секторальна структура господарства. Типи країн. Національна економіка. Міжнародний поділ праці. Чинники спеціалізації країн. Види економічної діяльності та сектори. Типізація країн світу за рівнем економічного розвитку.	Робота з інформацією: Що таке КВЕД і як з ним працювати? Практичні роботи: Групування країн за показниками обсягів виробництва товарів і послуг, структурою виробництва і зайнятості населення. Користування моделями: Характеристика країни за секторальною структурою її економіки.	2, 3
Тема 2. Просторова організація виробництв первинного сектора економіки (6 год.)						

14			показує на карті: країни-лідери за обсягом виробництва зерна, олійних, волокнистих, цукристих культур, м'яса, молока, вовни; основні райони вирощування пшениці, кукурудзи, соняшнику, ріпаку, сої, цукрових буряків в Україні; приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні; виявляє взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та продуктивністю агровиробництва; вплив глобалізації /транснаціоналізації на розвиток і розміщення видобувних виробництв; створює в групі картосхеми зональної спеціалізації сільського господарства на основі політичної карти світу; використовує інформацію про: взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування спеціалізації рослинництва й тваринництва. створює в групі картосхеми сучасних форм просторової організації лісового господарства світу та України; показує на карті: країни-лідери за обсягом заготівлі лісу	Сільське господарство як вид економічної діяльності: чинники розвитку й розміщення, зональність світового сільського господарства. Сучасні тенденції просторової організації виробництв первинного сектора економіки.	Дослідження: Як і чому змінювалися упродовж десятиліть обсяги виробництва сільськогосподарської продукції в Україні? Моделювання: Розроблення структури агровиробництва у межах природних зон світу. Користування моделями: Визначення складу груп країн-лідерів за обсягом виробництва видів сільськогосподарської продукції за картосхемою зональної спеціалізації сільського господарства світу. Робота з інформацією: Аналіз тематичних карт і статистичної інформації щодо виробництва сільськогосподарської продукції в регіонах України. Визначення за статистичною інформацією і картами змін у географії вирощування сільськогосподарських культур в Україні під впливом глобального потепління. Робота у групі для розв'язання проблем: Які напрямки аграрного виробництва в Україні доцільно визначити як пріоритетні? Заготівля лісу в Україні: позитивні й негативні економічні, соціальні, екологічні наслідки.		1, 2, 3
15 -1 7				Рослинництво та тваринництво у світі та в Україні. Найбільші країни виробники зернових, технічних культур. Розміщення в Україні виробництва зернових і технічних культур, картоплі, овочів, фруктів і ягід, продукції тваринництва. Місце України на світових ринках продовольства. Лісове господарство. Мисливство. Рибальство та аквакультура.			1, 2, 3

					Проектна діяльність: Оптимізування структури посівних площ у своїй місцевості/територіальній громаді. Практичні роботи: Визначення основних зернових і технічних культур, що їх вирощують у помірному й тропічному кліматичних поясах, та обґрунтування встановлених відмінностей. Порівняння лісів Північного і Південного поясів за видовим складом.		
18			використовує інформацію про: вибір родовищ мінеральних ресурсів для розроблення; роль виробництв первинного сектора в економіці країни; <i>характеризує за планом (алгоритмом)</i> сучасну просторову організацію паливної промисловості; <i>бере активну участь</i> у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії.	Видобувна промисловість. Паливна промисловість світу та України. Добувна промисловість. Чинники розміщення виробництв, найбільші у світі і в Україні басейни/райони видобування нафти й природного газу, вугілля.	Дослідження: Що впливає на спрямування інвестицій транснаціональної корпорації у розроблення родовищ палива/руд у країнах світу? Які країни розробляють родовища мінеральних ресурсів у Світовому океані, в екстремальних кліматичних умовах? Робота з інформацією: Інтерпретація статистичних даних для визначення місця України на світових ринках рудної сировини. Аналіз статистичної інформації щодо зміни складу груп країн лідерів з видобування нафти й природного газу.		1, 2, 3

19				Видобувна промисловість. Гірничорудна і гірничо-хімічна промисловість світу та України. Чинники розміщення виробництв, найбільші у світі і в Україні басейни/райони видобування руд чорних і кольорових металів.		1, 2, 3
Тема 3. Просторова організація виробництв вторинного сектора економіки (6 год.)						
20			<i>аналізує зміст поняття «паливноенергетичний баланс»; показує на карті країни-лідери за обсягом виробництва електроенергії, , приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні;</i> <i>виявляє вплив глобалізації /транснаціоналізації на розвитку виробництв вторинного сектора економіки;</i> <i>створює в групі картосхеми сучасних форм просторової організації виробництв вторинного сектора економіки;</i> <i>використовує уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країнах та місця розташування підприємств вторинного сектора економіки;</i>	Паливноенергетичний баланс, Електроенергетика. Типи електростанцій, основні чинники їх розташування. Найбільші країни-виробники електроенергії в світі. найбільші ТЕС, АЕС, ГЕС, ВЕС, СЕС в Україні. Сучасні тенденції розвитку електроенергетики у світі й Україні.	Робота з інформацією: Аналіз діаграм «Структура виробництва електроенергії в країнах світу». Проектна діяльність: Локації ВЕС і СЕС на кліматичній карті України.	2, 3

			<i>характеризує за планом (алгоритмом) сучасну просторову організацію електроенергетики.</i>				
21			<i>аналізує зміст понять «металургійний комбінат»;</i> <i>показує на карті країни-лідери за обсягом виробництва сталі, алюмінію, міді, приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні;</i> <i>виявляє взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та обсягом і структурою виробництва металів;</i> <i>використовує уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країнах та місця розташування підприємств вторинного сектора економіки;</i> <i>характеризує за планом (алгоритмом) сучасну просторову організацію чорної металургії, металургії алюмінію й міді.</i>	Металургійне виробництво. Роль металургії в економіці, технології, чинники розташування підприємств. Найбільші країни виробники/ТНК чорних і кольорових металів. Глобалізація металургійного виробництва. Виробництво чорних і кольорових металів в Україні.	Дослідження: Переваги використання вторинної сировини для виробництва металів. Місце України на світових ринках кольорових металів. Дискусії: Металургійний комбінат чи міні-завод з виробництва металу?		1, 2, 3
22			<i>показує на карті країни-лідери за обсягом виробництва полімерів, мінеральних добрив, приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні;</i> <i>виявляє взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та обсягом і структурою виробництва полімерів, ліків;</i>	Хімічне виробництво. Значення хімічних виробництв, особливості технологій, чинники розміщення. Основні країни-виробники мінеральних добрив, полімерів, ліків. Домінувальні хімічні виробництва в Україні.	Робота з інформацією: Порівняння площі ріллі й обсягу виробництва мінеральних добрив у країнах світу. Робота у групі для розв'язання проблем: Розташування фармацевтичного виробництва в Україні: велике, середнє чи мале місто/селище?		1, 2, 3

			створює в групі картосхеми сучасних форм просторової організації виробництв вторинного сектора економіки; характеризує за планом (алгоритмом) сучасну просторову організацію хімічних виробництв.		Проектна діяльність: Кооперування підприємців у своїй громаді.		
23			аналізує зміст понять «спеціалізація», «кооперування», «комбінування», «транснаціоналізація», «промисловий центр» «промисловий район», «кластер»; показує на карті країни-лідери за обсягом виробництва автомобілів, авіакосмічної техніки, електронної продукції, приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні; виявляє взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та обсягом і структурою виробництва машин і устаткування; створює в групі картосхеми сучасних форм просторової організації виробництв вторинного сектора економіки;	Виробництво машин та устаткування. Роль машинобудування, різноманітність підприємств, спеціалізація та кооперування, чинники розміщення; взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку регіону, країни і рівнем розвитку та спеціалізацією машинобудування. Найбільші ТНК і країни-виробники авіакосмічної техніки, легкових автомобілів, морських суден, верстатів, робототехніки, комп'ютерів, смартфонів. Форми суспільної і просторової організації виробництва машинобудівної продукції в Україні в умовах глобалізації.	Дослідження: Україна поміж космічних держав світу. Моделювання: Створення картосхем «Автомобілебудування в Україні: центри, кластери». Робота у групі для розв'язання проблем: Транснаціональні корпорації в Україні: позитивні й негативні економічні, соціальні, екологічні наслідки. Практичні роботи: Позначення на контурній карті найбільших центрів виробництва транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, електротехнічної та електронної продукції в Україні. Користування моделями: Ідентифікування форм просторової організації виробництва машинобудівної продукції (райони, кластери, центри тощо) в Україні, своїй місцевості.		1, 2, 3
24			показує на карті країни-лідери за обсягом виробництва текстилю, одягу,	Виробництво тканин, одягу, взуття.	Дослідження: Де пошитий одяг, який купує моя сім'я?		1, 2

			приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні; <i>створює в групі</i> картосхеми сучасних форм просторової організації виробництв вторинного сектора економіки; <i>характеризує за планом (алгоритмом)</i> сучасну просторову організацію текстильних, швейних виробництв.	Особливості виробничого процесу та чинники розміщення текстильних, швейних, взуттєвих фабрик. Основні країни-виробники тканин, одягу й взуття, сучасні тенденції на глобальних ринках. Розвиток і розташування швейних і взуттєвих виробництв в Україні.	Моделювання: Створення картосхеми «Швейні фабрики на карті України».		
25			<i>показує на карті</i> країни-лідери за обсягом виробництва цукру, олії, вершкового масла, приклади центрів/районів виробництва цих видів продукції в Україні; <i>створює в групі</i> картосхеми сучасних форм просторової організації виробництв вторинного сектора економіки.	Виробництво харчових продуктів. Чинники розташування підприємств, вплив глобалізації та національних традицій, сучасна географія виробництв цукру, олій, вершкового масла у світі й в Україні.	Робота з інформацією: Аналіз динаміки показників виробництва й експорту насіння олійних культур та олій в Україні. Дискусії: Малий бізнес у виробництві харчових продуктів: переваги й ризики. Проектна діяльність: Кооперування підприємців у своїй громаді. Екскурсія: Промислове підприємство у своєму місті/селищі/селі.		1, 2
26			Підсумковий урок. Розділ II. Національна і світова економіка. Теми 1-3. Економіка. Тема 2. Просторова організація виробництв первинного сектора економіки. Просторова організація виробництв вторинного сектора економіки. Підсумкова робота 2.				

Тема 4. Просторова організація виробництв третинного сектора економіки (5 год.)							
27			<i>використовує самостійно або з допомогою вчителя</i> уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країні	Транспорт. Види транспорту, чинники розвитку, приклади трансконтинентальних магістралей, транспортних	Робота з інформацією: Аналіз карт транспорту світу й України. Моделювання: Створення просторової моделі (плану, схеми) транспортного хабу.		

			та місця розташування транспортних хабів; <i>характеризує з допомогою вчителя просторову організацію транспорту у світі й в Україні.</i>	хабів. Особливості транспортної системи України.	Робота у групі для розв'язання проблем: Як оптимізувати роботу транспорту у своїй громаді? Практична робота: Позначення на контурній карті трансконтиненталь-них магістралей, транспортних хабів/найбільших за вантажообігом морських і авіа- портів. Дискусії: Переваги й недоліки транзитності транспортної системи України.		
28			<i>використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країні та місця розташування торговельних центрів;</i>	Торгівля. Форми торгівлі, чинники територіальної концентрації. Світовий ринок товарів, його інфраструктура. Сучасні тенденції розвитку торгівлі в Україні.	Робота з інформацією: Аналіз рейтингів «Найбільші товарні й фондові біржі світу», «Найбільші за площею виставкові центри». Робота у групі для розв'язання проблем: Як поліпшити профіль (спеціалізацію), розміри, розташування закладів торгівлі у своїй місцевості?		
29			<i>створює в групі, з допомогою вчителя навчальні моделі «туристичний кластер»;</i> <i>використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країні та місця розташування туристичних кластерів;</i> <i>характеризує з допомогою вчителя просторову організацію туризму як виду економічної діяльності у світі й в Україні.</i>	Туризм. Види туризму, чинники й особливості розвитку в регіонах, країнах. Туристичні райони і кластери в Україні.	Моделювання: Створення просторової моделі (плану, схеми) туристичного кластеру. Проектна діяльність: Розроблення проекту туристичного кластера свого населеного пункту, територіальної громади. Практична робота: Аналіз статистичної інформації щодо міждержавних потоків туристів і доходів від туризму. Екскурсія: Віртуальна екскурсія в один з туристичних районів/кластерів.		

30		<i>аналізує</i> зміст понять «світове місто», «фінансовий центр», «офшор»; <i>показує на карті</i>: світові міста – найбільші міжнародні фінансові центри (Лондон, Нью-Йорк, Сінгапур, Сянган (Гонконг), Токіо, Шанхай, Мумбаї, Франкфурт-на-Майні тощо); приклади країн-офшорів; <i>виявляє самостійно/ за допомогою вчителя</i> взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни і рівнем розвитку економіки і обсягом фінансових послуг у країні; <i>характеризує з допомогою вчителя</i> просторову організацію фінансових послуг як виду економічної діяльності у світі й в Україні.	Ділові та фінансові послуги. Види фінансових послуг, світові фінансові центри, країни-інвестори, країни-офшори. Україна на світовому ринку фінансових послуг. Особливості розташування фінансових установ в Україні.	Робота з інформацією: Аналіз рейтингів «Найбільші банки світу».		
31		<i>аналізує</i> зміст понять «аутсорсинг»; <i>показує на карті</i>: приклади країн-лідерів на ринку програмного забезпечення, технополісів і технопарків у країнах світу та в Україні; <i>створює в групі, з допомогою вчителя</i> навчальні моделі «технополіс», «ІТ-кластер»; <i>використовує самостійно або з допомогою вчителя</i> уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування рівня розвитку в країні та місця розташування ІТ-кластерів, технопарків і технополісів; <i>характеризує з допомогою вчителя</i> просторову організацію ІТ-індустрії,	Наука. Роль науки в суспільному розвитку, особливості й форми просторової організації наукових досліджень у світі та в Україні. ІТ-індустрія. Комп'ютерне програмування як вид економічної діяльності. Країни-лідери на світовому ринку ІТ-послуг, аутсорсинг інформаційних технологій. ІТ-кластери в Україні. Створення стійкої інфраструктури, сприяння	Дослідження: Де в Україні функціонують технопарки? Чому в Україні пришвидшено розвивається ІТ-аутсорсинг? Моделювання: Створення просторової моделі (плану, схеми) технополісу, ІТ-кластеру. Дискусії: Технопарк у своїй місцевості: можливості, профіль, проблеми. Користування моделями: Ідентифікування форми просторової організації прикладних наукових досліджень в Україні, своїй місцевості (технополіс, технопарк, інноваційний парк, інкубатор, університетське містечко тощо).		

			науки, як видів економічної діяльності у світі й в Україні.	всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям			
32			Підсумковий урок Підсумковий урок. Розділ II. Національна і світова економіка. Тема 4. Просторова організація виробництва третинного сектора економіки				Підсумкова робота 3.

РОЗДІЛ III РЕГІОНИ І КРАЇНИ (18 год.+1)							
Тема 1. Регіони світу (1 год.)							
33			<i>створює з допомогою вчителя навчальну картографічну модель регіонального поділу світу; використовує з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування поділу регіону на субрегіони на прикладі Європи; розпізнає з допомогою вчителя місце України на карті субрегіонів та геополітичній карті світу.</i>	Регіони і субрегіони світу (за класифікацією ООН). Геополітична карта світу. Центри сили. Місце України в геополітичному просторі.	Робота з інформацією: Політична карта світу: регіони і субрегіони світу за класифікацією ООН. Практична робота: Позначення на контурній карті регіонів і субрегіонів світу. Користування моделями: Аналіз геополітичної карти світу, оцінка місця України на ній.		2,3
Тема 2. Європа (4 год.)							
34			<i>характеризує тенденції суспільного розвитку Європи прогнозує перспективи розширення економічних зв'язків України з країнами Європи в рамках набуття членства в Європейському Союзі.</i>	Загальна характеристика Європи. Типи країн. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси. Сучасні тенденції суспільного розвитку економічно розвинених країн. Прояви сепаратизму та військової агресії.	Дослідження: Як живе пересічний європеець (якість життя, цінності)? Як змінилася Польща після вступу до ЄС? Практичні роботи: Позначення на контурній карті країн ЄС.		1, 2
35			<i>характеризує тенденції суспільного розвитку, населення й господарство Німеччини та інших</i>	Особливості соціально-економічного розвитку субрегіонів і	Проектна діяльність: Німеччина – економічний «двигун» Європейського Союзу.		3

			країн, використовуючи відповідну наукову термінологію;	країн Західної та Північної Європи.			
36-37			<i>характеризує</i> тенденції суспільного розвитку Європи, населення й господарство Польщі, України, використовуючи відповідну наукову термінологію; <i>створює</i> модель просторової організації виду економічної діяльності в Україні (картосхему); <i>бере активну участь у</i> комунікації в процесі вирішення проблеми призупинення трудової міграції з України в країни Європи; <i>використовує</i> уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для визначення пріоритетних напрямів розвитку економіки в Україні, участі в інтеграційних процесах;	Особливості соціально-економічного розвитку субрегіонів Південної і Східної Європи. Україна: сучасні риси суспільства й економіки.	Робота з інформацією: Аналіз статистичних даних щодо структури та географії експорту товарів і послуг з України. Робота у групі для розв'язання проблем: Як призупинити трудову міграцію з України? Проектна діяльність: Польща: самобутність країни в європейській сім'ї. Пріоритетні напрями розвитку економіки в Україні. Як сформулювати в Україні «економіку знань»?		1, 2, 3
Тема 3. Азія (4 год.)							
38			<i>використовує</i> уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування конкурентних переваг азійських країн на світових ринках товарів і послуг;	Загальна характеристика Азії.	Робота з інформацією: Визначення за даними Державної служби статистики України провідних країн Азії в експорті й імпорті товарів і послуг, надходженні прямих іноземних інвестицій.		2
39			<i>створює самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження;</i> <i>бере активну участь у комунікації в процесі розроблення проєкту</i>	Особливості соціально-економічного розвитку субрегіону і країн Східної Азії.	Дослідження: Як конкурують в Україні виробники автомобілів/смартфонів/комп'ютерної техніки з Японії, Китаю і США? Практична робота: Визначення за економічними картами шкільного атласу		1, 3

[illegible]

43			створює в групі, з допомогою вчителя навчальну модель «економічна карта-мозаїка Америки»; використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для оцінювання впливу постіндустріального (інформаційного) суспільства на якість життя людини;	Загальна характеристика Америки. Політична карта регіону.	Робота з інформацією: Аналіз текстової, числової інформації: основні експортні товари/послуги країн Америки. Практична робота: Групування країн Америки за ІЛР. Моделювання: Створення навчальної моделі «економічна карта-мозаїка Америки».		2, 3
44			характеризує з допомогою вчителя національну економіку США.	Особливості структури національних економік Північної Америки.	Робота з інформацією: Аналіз статистичної інформації: зміна частки США у валовому продукті світу в ХХІ ст. Практична робота: Порівняння секторальної структури національних економік країн Північної Америки. Проектна діяльність: США – лідер світової економіки. Дослідження: Як функціонує ТНК (на прикладі однієї з американських корпорацій)? Наука у США як пріоритетний вид економічної діяльності та чинник розвитку країни. Досвід реалізації урядом США політики збалансованого (сталого) розвитку. Екскурсія: Віртуальна (використання картографічних онлайн-сервісів та онлайн-ресурсів) екскурсія одним з великих міст/ малих міст/ технопарків США. Віртуальна екскурсія національними парками США.		1, 2, 3

45-46			<i>характеризує з допомогою вчителя національну економіку Бразилії.</i>	Особливості структури національних економік Латинської Америки.	Практична робота: Порівняння секторальної структури національних економік країн Латинської Америки.		3
Тема 4. Африка та Океанія (2 год.)							
47			<i>створює самостійно / в групі, з допомогою вчителя моделі структури економіки однієї з найменш розвинених країн і однієї з країн, що демонструє високі темпи суспільного розвитку (схеми, картосхеми); бере активну участь у комунікації в процесі пошуку способів вирішення демографічної, продовольчої проблем у країнах Африки; презентує приклади власного досвіду придбання, споживання/використання товарів, послуг з країн Африки; використовує самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для обґрунтування причин і наслідків моноспеціалізації, багатоукладності країн Африки; характеризує з допомогою вчителя населення й економіку країни, що розвивається; презентує, обговорює можливості для розвитку українського бізнесу в країнах Африки, оцінює конкурентні переваги.</i>	Загальний огляд Африки. Різноманітність, багатоукладність, моноспеціалізація національних економік.	Дослідження: Неоднорідна Африка: пояси розвитку і зони відчаю. Чому зростання економіки мало впливає на доходи населення в країнах Африки? Робота з інформацією: Аналіз інформації про ВВП і ВВП на 1 особу в країнах Африки. Африка – регіон протистояння економічних інтересів країн Азії Європи, Америки (Китаю, Індії, Туреччини, Росії, Євросоюзу, США та ін.) Робота у групі для розв'язання проблем: Як подолати демографічну й продовольчу проблем в країнах Африки? Проектна діяльність: Українська присутність в Африці – спосіб реалізації потенціалу України, підвищення її конкурентоспроможності. Практична робота: Групування країн Африки за моноспеціалізацією виробництв первинного сектора економіки.		1, 2, 3

48			<i>описує з допомогою вчителя національну економіку Австралії; характеризує тенденції суспільного розвитку Океанії.</i>	Загальний огляд Океанії.	Робота з інформацією: Аналіз інформації про ВВП і ВВП на 1 особу в країнах Океанії. Практична робота: Визначення за економічними картами шкільного атласу видів економічної діяльності, які сконцентровано в Австралії.		2
49			Підсумковий урок. Розділ III. Регіони і країни. Підсумкова робота 4.				
50 -5 1				Узагальнення знань та умінь. Підготовка до ДПА.			